

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน และเปรียบเทียบปัญหาการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานครจำนวน 111 คน จาก 111 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 99 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.19

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์โดยใช้ เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส เอ็กซ์ (SPSSX) จากสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวน (one-way analysis of variance) และทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปเกี่ยวกับผู้บริหารและโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 45 ปีขึ้นไป มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีมีประสบการณ์การบริหารระหว่าง 6-10 ปี โดยได้รับการอบรมและดูงานเกี่ยวกับการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนร้อยละ 50.5 โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีขนาดกลาง มีจำนวนครูในโรงเรียนมากกว่า 80 คน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน

2. สภาพการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางสวัสดิภาพในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในที่ลุ่ม น้ำท่วมบางส่วนติดกับบ้านพักอาศัยและถนนซึ่งมีรถยนต์สัญจรไปมา โรงเรียนส่วนใหญ่มีรั้วทำด้วยคอนกรีต อาคารเรียนก่อด้วยอิฐและปูน มีตั้งแต่ 4 ชั้นขึ้นไป อายุการก่อสร้างอาคารน้อยกว่า 10 ปี อาคารเรียนไม่มีทางออกฉุกเฉินและบันไดหนีไฟ โรงเรียน



ส่วนใหญ่มิมีโรงฝึกพลศึกษา ห้องเรียนมีจำนวนนักเรียนมากกว่า 40 คน พื้นห้องเรียนเป็นคอนกรีต ใต้เรียนและม้านั่งมีสภาพเก่า พื้นสนามโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นพื้นซีเมนต์ รองลงมาเป็นพื้นสนามและดินธรรมดา ห้องส้วมมีจำนวนเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก โรงเรียนจัดน้ำดื่มจากเครื่องกรองน้ำเย็นในโรงเรียน โดยจัดภาชนะรองรับและไม่มีน้ำขัง เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน ได้มีการตรวจสอบสภาพสายไฟฟ้าในอาคารเรียนเป็นครั้งคราว และจัดระบบทางเดินในอาคารเรียน อุบัติเหตุที่พบบ่อยภายในบริเวณโรงเรียน คือสนามเด็กเล่น รองลงมาคือ อาคารเรียนและโรงฝึกพลศึกษา ชนิดของอุบัติเหตุที่พบบ่อยคือ การเล่นกีฬา ทกล้ม และวิ่งชนกัน

2.2 ด้านการจัดการบริการสวัสดิภาพ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนมีการสำรวจอาคารเรียน ใต้เรียน แก้อื้อ สนาม อุปกรณ์กีฬา และเครื่องเล่นเด็ก ภาคเรียนและครั้งการเก็บสถิติเกี่ยวกับอุบัติเหตุใช้แบบฟอร์มรายงานอุบัติเหตุ โดยครูประจำห้องพยาบาลเป็นผู้บันทึกรายงานอุบัติเหตุและนำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางป้องกันแก้ไข มีการจัดแยกประเภทสนาม เช่น สนามกีฬา สนามกรีฑา และมีครูเวรทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัยนักเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ฝ่ายอาคารสถานที่เขียนคำเตือนเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และสถานที่ที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ

ในเรื่องการป้องกันอัคคีภัย โรงเรียนส่วนใหญ่มีอุปกรณ์ และเครื่องมือดับเพลิงทุกอาคารเรียน และมีการตรวจเช็คเครื่องมือปีละครั้ง นอกจากนี้ยังมีการฝึกให้นักเรียนและบุคลากรใช้เครื่องมือดับเพลิงด้วย แต่โรงเรียนไม่มีการจัดฝึกซ้อมการหนีไฟ

สำหรับการจัดความปลอดภัยเกี่ยวกับการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้ครูเวรประจำวันดูแลนักเรียนข้ามถนนบริเวณใกล้โรงเรียน รองลงมาคือ ลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดช่วยดูแล โรงเรียนไม่มีการจัดพาหนะบริการรับส่งนักเรียนและนักเรียนส่วนใหญ่ใช้บริการพาหนะรับส่งจากบุคคลภายนอก ในขณะที่โรงเรียนมีการจัดพาหนะรับส่งนักเรียน โรงเรียนจะจัดให้ครูเวรประจำวันดูแลความปลอดภัยของนักเรียน และโรงเรียนมีการตรวจสอบสภาพพาหนะทุกปี

การจัดบริการห้องพยาบาล โรงเรียนส่วนใหญ่มีครูประจำห้องพยาบาลพร้อมเวชภัณฑ์ และยาอย่างเพียงพอ ถ้านักเรียนได้รับอุบัติเหตุจะมีการส่งต่อนักเรียนไปยังสถานพยาบาล และแจ้งให้ผู้ปกครองและผู้บริหารรับทราบ หลังจากนั้นครูประจำห้องพยาบาลหรือครูประจำชั้นจะเป็นผู้ติดตามผลนักเรียนที่ได้รับอุบัติเหตุต่อไป

2.3 ด้านการจัดการสอนสวัสดิการศึกษานในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าครูผู้ศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับความรู้สวัสดิศึกษา ได้มีการจัดทำโครงการสอน แผนการสอน และคู่มือครูวิชาสุขศึกษา ส่วนใหญ่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการบรรยาย การอภิปราย การเล่าเรื่อง การใช้อุปกรณ์ การฝึกปฏิบัติตามลำดับ และมีการเชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับสวัสดิภาพเป็นครั้งคราว สำหรับหนังสือและเอกสารเกี่ยวกับเรื่องสวัสดิศึกษา



เพื่อให้เด็กเรียนค้นคว้าหาความรู้และวัสดุอุปกรณ์การสอนสวัสดิศึกษา โรงเรียนมีเพียง เล็กน้อย ครูส่วนใหญ่จัดหาอุปกรณ์และสื่อการสอนด้วยตนเอง

นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเนื่องในโอกาสพิเศษด้วย ลักษณะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่วนใหญ่จัดเป็นแผนป้ายนิเทศ รองลงมาคือ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การนิเทศการสอนวิชาสุขศึกษาศึกษานิทรรศน์มานิทศเป็นครั้งคราว โรงเรียนสามารถจัดสิ่งแวดล้อมทางสวัสดิภาพ และจัดบริการสวัสดิภาพในโรงเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ด้านการจัดดำเนินงานโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีการวางแผนโดยเขียนโครงการแน่นอนตลอดปีและมีการประชุมวางแผนเป็นครั้งคราว โรงเรียนส่วนใหญ่จัดตั้งคณะกรรมการสวัสดิภาพ ดำเนินงานและรับผิดชอบโดยคณะกรรมการจัดสวัสดิภาพ มีครู บุคลากร ผู้ปกครอง และหน่วยงานในชุมชนให้การช่วยเหลือเป็นครั้งคราว โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัดประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการดำเนินงานของโครงการ สำหรับการจัดสรรงบประมาณโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนเพียงพอ แต่โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีงบประมาณจำนวนไม่เพียงพอ มีการประเมินผลโครงการเป็นครั้งคราวและมีการติดตามผลเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ยังได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงโครงการเป็นครั้งคราวอีกด้วย

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ปัญหาด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางสวัสดิภาพในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีความเห็นว่า โดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ปัญหาที่ผู้บริหารมีความเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ เรื่องสนามเด็กเล่นไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

3.2 ปัญหาด้านการจัดบริการสวัสดิภาพในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีความเห็นว่า โดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ปัญหาที่ผู้บริหารมีความเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ ไม่มีการฝึกซ้อมการหนีไฟให้แก่เด็กนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากคือ ไม่มีการตรวจสอบและแนะนำวิธีการใช้เครื่องมือดับเพลิง

3.3 ปัญหาด้านการจัดการสอนสวัสดิศึกษาในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีความเห็นว่า โดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย โรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ ยังไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังขาดอุปกรณ์และสื่อการสอนเรื่องสวัสดิศึกษาด้วย โรงเรียนขนาดกลาง ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ยังไม่เพียงพอ โรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าปัญหาการจัดการสอนสวัสดิศึกษาในโรงเรียนทุกเรื่อง เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด



3.4 ปัญหาด้านการจัดดำเนินการโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีความเห็นว่าโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ระดับมาก เรียงลำดับมีดังนี้ ยังไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการสวัสดิภาพในโรงเรียน ขาดการวางแผนในการจัดดำเนินการโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน ขาดผู้รับผิดชอบในการจัดดำเนินการโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน ไม่มีการจัดการประชุมครูและผู้บริหาร เพื่อชี้แจงการดำเนินการโครงการสวัสดิภาพ โรงเรียนขนาดกลาง ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ระดับมาก เรียงลำดับมีดังนี้ ขาดการประชาสัมพันธ์และให้ข่าวสารต่อชุมชนเกี่ยวกับสวัสดิภาพ ไม่มีการจัดการประชุมครูและผู้บริหาร เพื่อชี้แจงการดำเนินการโครงการสวัสดิภาพ การดำเนินการสวัสดิภาพในโรงเรียนกระทำไม่สม่ำเสมอ ขาดความต่อเนื่อง ยังไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการสวัสดิภาพในโรงเรียน ขาดงบประมาณในการดำเนินการโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน ไม่ได้ได้รับความร่วมมือในการดำเนินการโครงการสวัสดิภาพจากผู้บริหารและหน่วยงานในชุมชน ไม่ได้ได้รับความร่วมมือในการดำเนินการโครงการสวัสดิภาพจากครูและบุคลากรในโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า การจัดดำเนินการโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนทุกเรื่อง เป็นปัญหาอยู่ระดับน้อย

4. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด เกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนเป็นรายด้านปรากฏว่าทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีเพียงข้อเดียวในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางสวัสดิภาพในโรงเรียน ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ บันไดชำรุดแคบชัน ไม่ได้มาตรฐาน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

#### การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยอภิปรายเฉพาะประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

#### 1. สภาพการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน ผู้วิจัยอภิปรายแต่ละด้านดังนี้

1.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางสวัสดิภาพในโรงเรียน โรงเรียนอยู่ใกล้ถนนซึ่งมีรถยนต์สัญจรไปมา เป็นการเสี่ยงภัยต่อการเดินทางของนักเรียนและไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่คับคั่งและเป็นชุมชนที่มีการสัญจรไปมาอย่างหนาแน่น โรงเรียนได้พยายามจัดให้มีครูเวรประจำวันและลูกเสือ-เนตรนารีหรือยุวกาชาด ดูแลความปลอดภัยในการเดินทาง นอกจากนี้ยังได้จัดระบบการสัญจรในโรงเรียน เช่น จัดทำลูกศรทางเดิน การติดป้ายคำเตือนบริเวณที่เป็นอันตราย ซึ่งแสดงว่าทางโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัยและฝึกปฏิบัติให้แก่นักเรียน



นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีอาคารเรียนถาวรสูงตั้งแต่ 4 ชั้นขึ้นไป แต่ไม่มีทางออกฉุกเฉิน บันไดหนีไฟ และไม่มีการฝึกซ้อมการหนีไฟ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกองส่งเสริมพลศึกษา (2529:50) พบว่าการจัดความปลอดภัยจากอัคคีภัยในโรงเรียนมีน้อยมาก เนื่องจากอาคารโรงเรียนสูงเกินกว่า 2 ชั้น ไม่มีทางออกฉุกเฉินและบันไดหนีไฟ ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. 2522 (กฎหมายอนามัยสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร 2522:366) ได้ตราข้อบัญญัติไว้ดังนี้ หมวด 4 ข้อ 24 โรงมหรสพ หอประชุมหรืออาคารที่ปลูกสร้างเกินสองชั้นให้ทำด้วยวัสดุถาวรและวัสดุทนไฟเป็นส่วนใหญ่ โรงมหรสพหรือหอประชุมที่ปลูกสร้างเกินหนึ่งชั้น หรืออาคารที่ปลูกสร้างเกินสามชั้น นอกจากมีบันไดตามปกติแล้วต้องมีทางลงหนีไฟโดยเฉพะอย่างน้อยอีกหนึ่งทางตามลักษณะแบบของอาคารที่กำหนดไว้ แต่ปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีทางออกฉุกเฉินและบันไดหนีไฟมีเพียงแต่อุปกรณ์การดับเพลิงขั้นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าไม่มีการฝึกซ้อมหนีไฟ ซึ่ง เมื่อเกิดอัคคีภัยกับนักเรียนจะไม่มีความพร้อมในการหนีไฟ เกิดความสับสนวุ่นวาย เตรียมอะไรไม่ถูก ประสาทสั่งงานไม่ทันเกิดอันตรายได้ การที่อาคารเรียนไม่มีทางออกฉุกเฉิน บันไดหนีไฟ และไม่มีการฝึกซ้อมหนีไฟแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ยังจัดสภาพสิ่งแวดล้อมทางสวัสดิภาพบางส่วนไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำของงานสุขศึกษาในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานด้านความปลอดภัย (บังอร ถนอมรูป 2527 : 148)

นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า สถานที่ในโรงเรียนที่พบอุบัติเหตุบ่อยคือ สนามเด็กเล่น รองลงมา คือ อาคารเรียนและโรงฝึกพลศึกษา ชนิดของอุบัติเหตุที่พบบ่อย คือ การเล่นกีฬา การหกล้มและวิ่งชนกัน ซึ่งสอดคล้องกับ นิภา มนูญิจู และคณะ (2521 - 2522 : 109) พบว่า ชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนส่วนใหญ่คือหกล้ม รองลงมาคือวิ่งชนกัน สถานที่เกิดอุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดจากภายในอาคารเรียน รองลงมาคือสนาม จะเห็นได้ว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นนั้นสาเหตุมาจากการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนยังไม่ปลอดภัย และพฤติกรรมของนักเรียนยังไม่ถูกต้อง เช่น เล่นเลื้อยและประมาท ก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ตลอดเวลา

1.2 การจัดบริการสวัสดิภาพในโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ได้คำนึงถึงการจัดบริการสวัสดิภาพในโรงเรียน จะเห็นได้จากการสำรวจอาคารเรียน โต๊ะเรียน เก้าอี้ สนาม เครื่องเล่นเด็ก อุปกรณ์กีฬา ภาชนะเรียนละครึ่ง และติดป้ายคำเตือนบริเวณที่เป็นอันตรายในกรณีที่นักเรียนเจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุ โรงเรียนได้จัดห้องพยาบาลพร้อมเวชภัณฑ์และยาอย่างเพียงพอไว้บริการ รวมทั้งมีครูประจำห้องพยาบาลคอยดูแลและเก็บสถิติเกี่ยวกับอุบัติเหตุในโรงเรียนเพื่อนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุและป้องกันแก้ไขต่อไป นอกจากนี้ถ้านักเรียนหรือบุคลากรในโรงเรียนเจ็บป่วย หรือได้รับอุบัติเหตุอย่างรุนแรงทางโรงเรียนได้มีการส่งต่อไปยังสถานพยาบาล พร้อมทั้งมีการติดตามผลผู้ป่วยในครั้งนี้อย่างใกล้ชิด จะเห็นได้ว่าโรงเรียนได้พยายามจัดให้มีการบริการสวัสดิภาพในโรงเรียนทำให้เมื่อเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนสามารถแก้ไขได้ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งการจัดบริการสวัสดิภาพในโรงเรียนเหล่านี้ จะเป็นสิ่งเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา



เพราะนักเรียนจะได้เรียนรู้และมีประสบการณ์จากการเข้าร่วมในกิจกรรมที่จริง เรียนจัดบริการให้ และจะทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

1.3 การจัดการสอนสวัสดิศึกษาในโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่สนับสนุนให้ครู เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องสวัสดิศึกษา และครูมีการจัดทำโครงการสอนแผนการสอนคู่มือครู ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนครูต้องทำเอง ครูบางคนมีความรู้การผลิต อุปกรณ์น้อยมาก ทำให้ครูสอนโดยใช้สื่อการสอนน้อย หรือไม่ใช้สื่อการสอนเลย ทำให้นักเรียนไม่ สนใจและ เบื่อหน่ายต่อการเรียนวิชาสุขศึกษา และการที่ครูไม่ใช้อุปกรณ์และสื่อประกอบการเรียน การสอนจะก่อให้เกิดผลเสียต่อการเรียนการสอน เพราะนักเรียนจะไม่เกิดการเรียนรู้หรือ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ครบทุกด้านตามที่ต้องการ (สุชาติ โสภประยูร 2526 : 41) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลวิจัยของนพรัตน์ สุขุมลพศกุล (2530 : 37) พบว่าครูสุขศึกษา มีความต้องการสื่อการสอนเรื่องสวัสดิศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งหมดได้แก่ เทปโทรทัศน์เกี่ยวกับ สาเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ ของคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ เทปโทรทัศน์ เกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัย ตารางสถิติการเกิดอุบัติเหตุของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ของกองตำรวจ จราจรในปีล่าสุด ตัวอย่างเครื่องมือดับเพลิงบางชนิด หนังสือวารสาร เอกสาร หรือจุลสาร เกี่ยวกับสวัสดิภาพและการป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ ตารางเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุในประเทศไทย หนังสือคู่มือพระราชบัญญัติจราจรพุทธศักราช 2522 แผ่นภาพแสดงเครื่องหมายจราจรที่ควรทราบ ดังนั้นถ้าครูสอนโดยใช้สื่อการสอนจะทำให้ นักเรียนเกิดความสนใจและสนุกสนานกับบทเรียนนั้นๆ จะทำให้นักเรียนมีความรู้ตามเข้าใจในเรื่องสวัสดิศึกษา และมีทัศนคติและแนวทางการปฏิบัติตน ให้เกิดความปลอดภัยยิ่งขึ้น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูส่วนใหญ่จัดมากที่สุดคือ การบรรยาย ซึ่งการสอนโดยบรรยายเป็นกิจกรรมการสอนที่ครูเป็นผู้จัดและดำเนินการสอนโดยตรง ครูมีบทบาท สำคัญมากทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายขาดความสนใจก็อาจจะไม่ได้ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทัศนคติ และแนวการปฏิบัติที่ดีขึ้นเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สายพิณ ประสิทธิ์วงศ์ (2528 : 77) พบว่าครูสุขศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่คร่ำครึกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำทลายความ สนใจของนักเรียนให้มากพอ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรเลือกหลายวิธีการ เพื่อให้เกิดความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติในด้านสวัสดิภาพอย่างถูกต้อง โดยหลักการของการสอน สวัสดิศึกษานั้น จำเป็นต้องใช้วิธีการสอนหลาย ๆ รูปแบบ และให้นักเรียนเรียนจากเหตุการณ์ ที่เป็นปัจจุบันซึ่งแสดงให้เห็นปัญหาของอุบัติเหตุและเห็นความสำคัญของความปลอดภัย เพื่อทำ ให้ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนรู้เรื่องสวัสดิภาพให้ดีขึ้น (Thygerson 1977 : 100-101) การเรียนรู้จากเหตุการณ์ที่จำลองขึ้น ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะ เช่น การฝึกข้ามถนน การฝึก ซ้อมหนีไฟ เป็นต้น ดังนั้นจึงควรเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนหลายรูปแบบเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิด ความสนใจ และได้ฝึกปฏิบัติจริงให้เกิดทักษะที่ถูกต้องและปลอดภัยดังได้กล่าวมาแล้ว



อย่างไรก็ตามการจํัดกิจกรรมในคาบการเรียนบางครั้งยังไม่เพียงพอ จําเป็นจะต้องจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แต่การวิจัยพบว่าการจํัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนส่วนใหญ่จัดเมื่อมีเวลาพิเศษเท่านั้น ซึ่งเป็นการไม่เพียงพอ เนื่องจากการจะเปลี่ยนพฤติกรรมจะต้องมีการย้าเข้าทวน หรือการฝึกทักษะในเรื่องส่วส่วติกาพอยู่บ่อยๆ โดยการจํัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบต่างๆ จะทำให้ผู้เรียนเห็นว่าเป็นประโยชน์แก่ตนเองและทำให้เขาเกิดทักษะและการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้จากการวิจัยพบว่าการนิเทศการสอนวิชาสุขศึกษาโดยศึกษานิเทศก์ยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้เป็นเพราะศึกษานิเทศก์ทางด้านสุขศึกษามีน้อย เวลาในการนิเทศมีไม่เพียงพอ ศึกษานิเทศก์ไม่เห็นความสำคัญของวิชาสุขศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุม สีสุข (2525 : 124) พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนหนึ่ง (ร้อยละ 15.5) ไม่เคยนิเทศวิชาสุขศึกษาเลย ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าห่วงใยเกี่ยวกับคุณภาพการเรียนการสอน และจากผลการวิจัยของ ศุภลักษณ์ คูหาทอง (2525 : 150) พบว่า ศึกษานิเทศก์ไม่มีเวลาในการนิเทศหรือศึกษาเทศก์ ไม่มีเวลาในการให้คำปรึกษาแก่ครู รวมทั้งระยะเวลาที่ศึกษานิเทศก์พบปะกับครู เพื่อให้การนิเทศแต่ละครั้งน้อยเกินไป ดังนั้นการคาดหวังการนิเทศจากศึกษานิเทศก์แต่เพียงด้านเดียวยังไม่เพียงพอ และโรงเรียนควรมีวิธีการอื่น ๆ ที่จะช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ให้ได้

1.4 การจํัดดำเนินงานโครงการส่วส่วติกาพในโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่าการจํัดโครงการส่วส่วติกาพในโรงเรียนยังไม่ส่วมาเสมอ โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดความร่วมมือจากบุคลากรภายในและภายนอกได้แก่ครู บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงานในชุมชน ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนบางโรงเรียนไม่ได้เข้ารับการอบรมและดูงานส่วส่วติกาพในโรงเรียนทำให้ขาดความรู้ และไม่เห็นความสำคัญของการจํัดโครงการส่วส่วติกาพในโรงเรียน อีกทั้งทางโรงเรียนอาจจะมีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องโครงการส่วส่วติกาพน้อยเกินไป หรือมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องส่วส่วติกาพยังไม่เพียงพอทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิช แก้วเกษ (2518 : 59 - 61) พบว่าผู้ปกครองนักเรียนได้ให้ความคิดเห็นว่ โดยทั่วไปแล้วโรงเรียนไม่ค่อยได้แจ้งความเคลื่อนไหวใด ๆ ให้ชุมชน หรือผู้ปกครองนักเรียนทราบมากนัก นอกจากจะได้ฟังจากการเล่าของบุตรหลานเท่านั้น และจากผลการวิจัยของ สะอาด พมรหมน้อย (2524 : 159) พบว่าในด้าน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยการจํัดกิจกรรมของนักเรียน การจํัดงานประจำปี การบริการของโรงเรียนแก่ชุมชน และการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนมาให้ความรู้แก่ครู และนักเรียน ทางโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารขาดความรู้และทักษะในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ขาดเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ และขาดแคลนทางด้านการเงิน ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง



2. ปัญหาการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน ผู้วิจัยได้แบ่งศึกษาออกเป็น 4 ด้าน มีดังนี้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการจัดสิ่งแวดล้อมทางสวัสดิภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ สนามเด็กเล่นไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนเพราะโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเขตชุมชนเมืองที่มีการคับคั่งไปด้วยผู้คน ที่ดินราคาแพงการขยายพื้นที่โรงเรียนมีโอกาสน้อย เพราะมีการจำกัดเนื้อที่และสร้างมานาน จำนวนเด็กมีเพิ่มขึ้นแต่ละปีสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรเพ็ญ พิพัฒนธีรภาพ (2522 : 80-82) พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนมากมีเนื้อที่สนามและบริเวณต่างๆ ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดบริการสวัสดิภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องที่เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ ไม่มีการฝึกซ้อมหนีไฟให้แก่บุคลากร ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในการฝึกซ้อมการหนีไฟ เนื่องจากสถิติการเกิดอัคคีภัยในโรงเรียนมีน้อยมาก ทำให้โรงเรียนไม่ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้เท่าที่ควร ถึงแม้ว่าสถิติการเกิดอัคคีภัยในโรงเรียนจะมีน้อยมาก ก็ควรมีการฝึกซ้อมการหนีไฟเป็นประจำเพื่อเป็นการให้การศึกษ และฝึกทักษะในการหนีไฟให้กับนักเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ถ้าเกิดอัคคีภัยขึ้น

2.3 ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนสวัสดิศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ผู้บริหารเห็นว่าเรื่องที่เป็นปัญหาอยู่ในระดับมากคือ การได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ยังไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าทางโรงเรียนได้รับการนิเทศวิชาสุขศึกษาน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะศึกษานิเทศก์ทางด้านสุขศึกษามีน้อย เวลาในการนิเทศมีไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุม สีสุข (2525 : 124) พบว่าศึกษานิเทศก์ส่วนหนึ่ง (ร้อยละ 15.5) ไม่เคยนิเทศวิชาสุขศึกษาเลย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภลักษณ์ คูหาทอง (2525 : 150) พบว่าศึกษานิเทศก์ไม่มีเวลาในการนิเทศหรือศึกษานิเทศก์ไม่มีเวลาในการให้คำปรึกษาแก่ครู

นอกจากนี้มีปัญหาเรื่อง การขาดอุปกรณ์ตลอดจนสื่อการสอนเรื่องสวัสดิศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพรัตน์ สุขุมาลพงศ์กุล (2530 : บทคัดย่อ) พบว่าครูสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่มีความต้องการสื่อการสอนเกี่ยวกับด้านเนื้อหาเรื่องสุขศึกษา ซึ่งแยกเป็น 12 เนื้อเรื่อง อยู่ในระดับมากทั้งหมด

2.4 ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดดำเนินงาน โครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย สำหรับปัญหาที่ผู้บริหารเห็นว่าเรื่องที่เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก เรื่องลำดับดังนี้ ขาดการประชาสัมพันธ์และให้ข่าวสารต่อชุมชนเกี่ยวกับสวัสดิภาพ ทั้งนี้



เพราะผู้บริหารขาดความรู้ด้านประชาสัมพันธ์ ไม่มีการจัดการประชุมครูและผู้ปกครอง เพื่อชี้แจง การดำเนินงานโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารควรติดต่อประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานสวัสดิภาพ ในการขอความช่วยเหลือ และประสานงานกันให้โครงการ สวัสดิภาพในโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหาร เกี่ยวกับการจัดโครงการสวัสดิภาพใน โรงเรียนโดยส่วนรวม ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา การจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน แสดงว่า ขนาดของโรงเรียนไม่มีผลต่อปัญหาการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดต่าง เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเดียวกัน อยู่ภายใต้ระเบียบกฎเกณฑ์และการบริหารที่เหมือนกัน นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้มีการจัดประชุมเกี่ยวกับการจัดโครงการสวัสดิศึกษาในโรงเรียนทุกภาคเรียน การศึกษา จึง เป็นโอกาสดีที่ได้เสนอแนะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดทั้งปัญหาอุปสรรค ในการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนซึ่งกันและกัน จึงทำให้โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างประสบ ปัญหาการจัดโครงการสวัสดิศึกษาในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางมีความแตกต่างกันเกี่ยวกับบันไดชั่วคราว เพราะ โรงเรียนขนาดเล็กได้รับงบประมาณในการจัดซ่อมแซมอาคารเรียนในจำนวนจำกัด โดยคิด งบประมาณต่อจำนวนนักเรียนดังนั้นโรงเรียนขนาดเล็กจึงมีปัญหาเกี่ยวกับการซ่อมแซมบันไดที่ชั่วคราว เพราะงบประมาณในการซ่อมแซมมีไม่เพียงพอ

#### ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนยังไม่มีรูปแบบ ชัดเจนและโรงเรียนยังจัดไม่สม่ำเสมอ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการควรถือเป็นนโยบายหลักที่จะ ำให้ทางโรงเรียนดำเนินการจัดโครงการสวัสดิภาพอย่างจริงจัง นอกจากกองส่งเสริมผลศึกษาและ สุขภาพ มีการจัดอบรมการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน ผู้บริหารควรเข้ารับการอบรมและ ศึกษาน เพื่อเห็นความสำคัญ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการควรมีการประเมินผล และติดตามผลในการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด และการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอแก่การดำเนินงาน

2. ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางสวัสดิภาพในโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นที่สนาม โรงเรียนจึงควรดูแลสภาพสนามให้เรียบร้อยไม่เป็นหลุมบ่อ และไม่ให้มี สิ่งกีดขวาง หรือของมีคมต่างๆ อยู่ในสนาม ซึ่งอาจเป็นอันตรายกับผู้เล่นได้ สนามเด็กเล่นมีไม่



เพียงพอ โรงเรียนควรขอใช้สนามในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง หรือก่อสร้างคอกเนกประสงค์ โดย  
ใช้พื้นที่บนอาคารเรียนเป็นโรงฝึกพลศึกษาและสนามให้นักเรียนประกอบกิจกรรม แต่การสร้างคอก  
เนกประสงค์ต้องใช้งบประมาณมาก ซึ่งผู้บริหารอาจจะหางบประมาณได้จากหลายด้านด้วยกัน  
เช่น ของบประมาณแผ่นดิน สมาคมครูและผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า หรืออาจจะขอบริจาคจากผู้มี  
จิตศรัทธาเป็นต้น นอกจากนี้บนอาคารเรียนเป็นที่เกิดอุบัติเหตุมากเช่นเดียวกัน ผู้บริหารควรมี  
กฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับความปลอดภัยบนอาคารเรียน เช่น ห้ามเล่นบนอาคารเรียน และ  
ห้องเรียน สำหรับอาคารเรียนส่วนใหญ่ไม่มีบันไดหนีไฟ ซึ่งเป็นการไม่ปลอดภัย ดังนั้น โรงเรียน  
ควรจัดแผนผังการหนีไฟ และแผนผังของโรงเรียนโดยสังเขป เพื่อให้นักเรียนรู้ทางออกจากตัว  
อาคารเรียนได้อย่างปลอดภัยเมื่อมีอัคคีภัยเกิดขึ้น สำหรับอุปกรณ์และเครื่องมือดับเพลิง โรงเรียน  
ส่วนใหญ่มีการตรวจเช็ค และฝึกการใช้อุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ โรงเรียนอาจจัดตั้ง  
คณะกรรมการตรวจสอบสภาพสิ่งแวดลอมในโรงเรียนและให้นักเรียนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ  
ในการดำเนินงานครั้งนี้ด้วย

3. ด้านการจัดบริการสวัสดิภาพในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มี  
การจัดฝึกซ้อมหนีไฟ ดังนั้นโรงเรียนควรจัดการฝึกซ้อมหนีไฟ เพื่อให้นักเรียนมีการเตรียมพร้อมใน  
การป้องกันอัคคีภัย และควรจัดให้นักเรียนมีส่วนในการบริการความปลอดภัย โดยอาจจัดเวร  
ประจำวัน ดูแลความปลอดภัยในบริเวณโรงเรียนโดยแบ่งเป็นเขตรับผิดชอบ

4. ด้านการจัดการสอนสวัสดิศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการสอนวิชาสุขศึกษา  
มีน้อยมาก โรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศภายในและจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับหลักการนิเทศแก่  
หัวหน้าหมวดและครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการสอนอย่างถูกต้อง  
และนำมานิเทศระหว่างหัวหน้าหมวดกับครูผู้สอน หรือครูกับครู เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง  
การเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมการสอนครูใช้วิธีการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ อาจ  
เป็นสาเหตุอันเนื่องมาจากการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดอบรม  
เทคนิคการสอน และการผลิตสื่อการสอนให้กับครูผู้สอน เพื่อให้ครูมีแนวทางในการจัดทำอุปกรณ์  
และสื่อการสอนได้ด้วยตนเอง ผู้บริหารควรสนับสนุนการสอนสวัสดิศึกษาจากสถานการณ์จำลอง  
เช่น จัดสรรงบประมาณในการสร้างสวนจรรยา ฝึกให้นักเรียนใช้รถใช้ถนนให้ปลอดภัย สำหรับ  
หนังสือและเอกสารอ่านประกอบ เรื่องสวัสดิศึกษามีเพียงเล็กน้อย โรงเรียนควรติดต่อกับ  
หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพ เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ  
โดยขอโบสเตอร์ เทปภาพยนตร์ และสไลด์ เกี่ยวกับเรื่องสวัสดิศึกษา เพื่อนำอุปกรณ์เหล่านี้มา  
ประกอบการสอนสวัสดิศึกษา ให้นักเรียนเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรม  
เสริมหลักสูตร ในรูปแบบต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดสัปดาห์ความปลอดภัย การจัด  
นิทรรศการความปลอดภัยในโรงเรียน จัดตั้งชุมนุมสวัสดิศึกษา โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน  
การดำเนินงานให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนตระหนัก และเห็นความ  
สำคัญในเรื่องความปลอดภัย



5. ด้านการดำเนินงานโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรเข้ารับการอบรม และดูงานเกี่ยวกับการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน และยึดเป็นนโยบายของโรงเรียน โดยวางแผนการดำเนินงาน จัดตั้งคณะกรรมการสวัสดิภาพในโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านความปลอดภัย และมีการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีการประเมินผลการติดตามผล และปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องความปลอดภัย และเป็นแนวทางการปลูกฝังสวัสดิคตินิสัยให้เกิดขึ้นกับนักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน เมื่อกระทำกิจกรรมใดๆ มักคำนึงถึงความปลอดภัย อุบัติเหตุก็จะลดน้อยลง ทำให้ไม่สูญเสียทั้งทางด้านร่างกายและทรัพย์สิน ดังนั้นผู้บริหารควราให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน

6. โรงเรียนควรมีกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนและบุคลากรปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดสวัสดิคตินิสัยต่อไป

#### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน ระดับอุดมศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงการจัดโครงการสวัสดิภาพในสถานศึกษาที่ผลิตนักศึกษามี สวัสดิคตินิสัยที่ดีต่อไป

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครู และนักเรียนเกี่ยวกับสภาพ และ ปัญหาการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน เพื่อประโยชน์แก่นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการอบรม โครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน กับผู้บริหารที่ไม่เคยผ่านการอบรม มีความเข้าใจและอุปสรรคในการจัดโครงการสวัสดิคศึกษาแตกต่างกันหรือไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย